

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА

Факультет психолого-педагогічний

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова вченої ради
психолого-педагогічного факультету

Сулаєва Н.В.

(підпис)

(П. І. П.)

Протокол № 1 від 29.08.2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Психологія вищої школи»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр»

Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>053 Психологія</i>
Освітня програма	<i>Освітня програма «Психологія»</i>
Галузь знань	<i>01 Освіта / Педагогіка</i>
Спеціальність	<i>013 Початкова освіта</i>
Освітня програма	<i>Освітня програма «Початкова освіта»</i>
Галузь знань	<i>01 Освіта / Педагогіка</i>
Спеціальність	<i>016 Спеціальна освіта</i>
Освітня програма	<i>Освітня програма «Спеціальна освіта (Логопедія. Спеціальна психологія)»</i>

2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія вищої школи»
підготовки здобувачів освітнього ступеня магістр за спеціальностями 053
Психологія, 013 Початкова освіта, 016 Спеціальна освіта – 18 стор.

Розробник програми:

Яновська Тамара Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології

(П. І. П., науковий ступінь, вчене звання, посада НПП)

Робочу програму навчальної дисципліни «Психологія вищої школи»
обговорено і схвалено на засіданні кафедри психології
Протокол засідання кафедри № 1 від 29 серпня 2019 р.
Завідувач кафедри психології

(підпис)

Седих К.В.

(П. І. П.)

ПОГОДЖЕНО:

Керівник групи забезпечення спеціальностей 053 Психологія, 013 Початкова
освіта, 016 Спеціальна освіта

(підпис)

Седих К.В.

(П. І. П.)

(підпис)

Починок Є.А.

(П. І. П.)

(підпис)

Пахомова Н.Г.

(П. І. П.)

(Оформлюється на звороті титульної сторінки)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Обов'язкова	
	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120	Семестр	
	1-й	1-й
Кількість змістових модулів (за умов поділу) – 3	Лекції	
	18 год.	6 год.
	Семінарські заняття	
	12 год.	4 год.
	Практичні заняття	
	0 год.	0 год.
	Лабораторні заняття	
	0 год.	0 год.
	Самостійна робота	
	60 год.	80 год.
	Підготовка до екзамену	
	30 год.	
Вид підсумкового контролю: екзамен		
Мова навчання	Українська	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни: забезпечення теоретичної і практичної підготовки магістрів у галузі психології вищої школи, яка слугуватиме основою для їх подальшої викладацької діяльності.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни: (*перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше*): психологія, педагогіка, вікова та педагогічна психологія, психодидактика, методика викладання навчальних дисциплін, соціальна психологія, психологія праці, психологія творчості, диференціальна психологія, психологія статі, етнопсихологія.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни:

1. Визначати основні теоретичні, прикладні та практичні здобутки психології вищої школи.
2. Пояснювати парадигмальні відмінності сучасних підходів до професійної підготовки у ВНЗ.

3. Здійснювати пошук, обґрунтування вибору та побудови методики психологічного супроводу студента і викладача.
4. Дотримуватися професійної етики в практичній роботі викладача вишу.
5. Демонструвати у виховній роботі лояльність до інших поглядів студентів, якщо вони не шкодять людям.
6. Поважати право студента вишу на власний індивідуальний стиль професійної діяльності.

5. Критерії оцінювання результатів навчання:

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90-100	Високий рівень. Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної і додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
75-89	Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
60-74	Задовільний рівень. Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях.
35-59	Низький рівень. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.
0-34	Незадовільний рівень. Студент не володіє навчальним матеріалом.

6. Засоби діагностики результатів навчання: контроль засвоєння теоретичних знань, контроль самостійної роботи студентів, виконання тестових завдань та модульних контрольних робіт.

7. Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. **ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ: СТУДЕНТСЬКИЙ ПЕРІОД ЖИТТЯ ЛЮДИНИ.**

Тема 1.1. Предмет, завдання та методи психології вищої школи.

Криза освіти. Основні напрями реформування вищої освіти та науки у XXI столітті.

Об'єкт, предмет і основні категорії психології вищої школи. Завдання психології вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти в Україні.

Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психологічних знань. Методологія і принципи психологічного дослідження.

Класифікація методів збору та інтерпретації емпіричних психологічних фактів. Поняття про методика психологічного дослідження. Дослідницькі вміння. Етика дослідника.

Тема 1.2. Психологічна характеристика студентського віку.

Багатовимірність структури особистості студента.

Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості. Суперечливості та кризи студентського віку.

Вищий навчальний заклад – один із провідних факторів соціалізації особистості студента як фахівця. Адаптація студента до навчання у вищій школі, її види та умови ефективності.

Типологічні особливості сучасних студентів.

Тема 1.3. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою.

Навчально-професійна діяльність як провідна, її ознаки. Професіоналізація особистості студента як новоутворення віку.

Вікова профорієнтація як система. Профконсультативний тренінг старшокласників. Комплексна методика відбору абітурієнтів.

Фахова компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності. Система підготовки і професійної адаптації молодого спеціаліста у програмі «Вчитель: школа-педвуз-школа» (за І.А. Зязюном).

Роль самовиховання в професійному зростанні студента.

Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ ВИШУ І НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТУДЕНТІВ.

Тема 2.1(4). Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі.

Освіта як система, характерні для неї особливості.

Необхідність і об'єктивні можливості управління системою освіти. Види педагогічного управління.

Психологічний аналіз функцій педагогічного управління.

Система контролю та оцінки рівня навчальних та виховних досягнень як засіб формування адекватної самооцінки особистості (за О.А. Захаренком).

Тема 2.2(5). Психолого-педагогічний аналіз учіння студентів.

Студент як суб'єкт власної навчально-професійної діяльності. Структура навчання як пізнавальної діяльності студента.

Роль мотивації в навчально-професійній діяльності.

Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів. Проблеми поєднання колективного взаємонавчання та індивідуального творчого пошуку.

Психологічні передумови, суб'єкти і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності. Рейтингова система як засіб ефективного поточного та підсумкового контролю навчання студента. Причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення.

Тема 2.3(6). Психологія студентської групи.

Психологічні особливості студентської групи та її структура.

Розвиток студентської групи, характеристика студентського колективу.

Міжособистісні стосунки в студентській групі. Психологія кохання і студентські шлюби.

Проблема лідера та лідерства. Психологічні особливості студентського самоврядування.

Змістовий модуль 3. ПСИХОЛОГІЯ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ЯК МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ.

Тема 3.1(7). Психологія виховання студентської молоді.

Сучасні вимоги до особистості фахівця з вищою освітою та завдання виховання студентів. Мета і зміст виховання студентської молоді.

Психологічні механізми формування якостей особистості та аналіз відповідних функцій виховання.

Етапи становлення моральної свідомості та критерії моральної вихованості. Провідні напрями реалізації виховних функцій у вищому навчальному закладі та їх характеристика.

Основні принципи педагогіки А.С. Макаренка як ефективного засобу профілактики відхилень у вихованні особистості.

Тема 3.2.(8). Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення.

Протиріччя і конфліктні ситуації в педагогічній взаємодії та засоби їх регулювання.

Особливості педагогічного конфлікту.

Умови запобігання та шляхи вирішення педагогічного конфлікту у взаєминах викладачів і студентів.

Методика подолання педагогічного конфлікту (за В.О. Сухомлинським). Навчання майбутніх педагогів вирішенню педагогічних конфліктів.

Тема 3.3(9). Психологія особистості викладача та комунікативної взаємодії зі студентами.

Педагогічний професіоналізм особистості та діяльності викладача.

Педагогічна творчість та її особливості.

Авторитет викладача. Типологія викладачів.

Психологічна характеристика педагогічної взаємодії. Діалогічне спілкування, його психологічна характеристика.

Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів. Значення педагогічного спілкування як форми контактної взаємодії.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин								
	Денна форма				Заочна форма				
	Лекції	Практ./ Лаборат. заняття	Семінар. заняття	Самост. робота	Теми узагальнен. лекцій	Лекції	Практ./ Лаборат. заняття	Семінар. заняття	Самост. робота
Змістовий модуль 1. Психологія вищої школи: студентський період життя людини.									
Тема 1.1. Предмет, завдання та методи психології вищої школи.	2	–	8	4	Психологія вищої школи: студентський період життя людини	2	1	10	4
Тема 1.2. Психологічна характеристика студентського віку.	2	2	6	3		-	-	10	4
Тема 1.3. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою.	2	2	6	3				7	2
Разом за модуль	6	4	20	10		2	1	27	10
Змістовий модуль № 2 Психологія управління навчальним процесом вишу і навчально-професійною діяльністю студентів.									
Тема 2.1(4). Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі.	2	–	8	4	Управління навчальним процесом вишу і навчально-професійною діяльністю студентів	2	-	10	4

Тема 2.2(5). Психолого-педагогічний аналіз учіння студентів.	2	2	6	3		-	1	10	4
Тема 2.3(6). Психологія студентської групи.	2	2	6	3		-	-	7	2
Разом за модуль	6	4	20	10		2	1	27	10
Змістовий модуль № 3. Психологія виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою									
Тема 3.1(7). Психологія виховання студентської молоді.	2	2	6	3		-	-	10	2
Тема 3.2(8). Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення.	2	2	6	3	Психологія виховання. Особистість студента як майбутнього фахівця з вищою освітою	2	-	10	4
Тема 3.3(9). Психологія особистості викладача та комунікативної взаємодії зі студентами.	2	-	8	4			2	6	4
Разом за модуль	6	4	20	10		2	2	26	10
Підготовка до екзамену (якщо передбачено навчальним планом)	30				30				
Усього годин	120				120				

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Опанувати «Опитувальник реального, бажаного і фантастичного бюджетів часу людини» як засіб визначення я-реального та я-ідеального особистості (за С.Я. Рубінштейн, модифікація В.Ф. Моргуна) [56, с. 250-256].	2	0,25
2	Опанувати «Методику багатовимірного аналізу досягнень оптанта, що обирає профіль освіти або професію» як засіб визначення професійних нахилів абітурієнта (за І.П. Волковим, модифікація В.Ф. Моргуна) [56, с. 256-261].	2	0,25
3	Опанувати тест «Особливості інтелекту» (за описом Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченка) [8, с. 145-150].	2	0,25
4	Опанувати «Багатовимірний опитувальник мотивації кохання» (за В.Ф. Моргуном) [56, с. 261-268].	2	0,25
5	Опанувати психометричний тест «Головні риси характеру і поведінки» (за С. Деллінгер) [8, с. 172-178].	2	0,25
6	Опанувати «Опитувальник вивчення конфліктної поведінки» (за К. Томасом, модифікація Н.В. Гришиної) [8, с 209-212].	2	0,25
Разом		12	4

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Не передбачено		
2			
...			
Разом			

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Не передбачено		
2			

...			
	Разом		

Самостійна робота

СКЛАСТИ СЛОВНИК ТЕРМІНІВ ДО ВКАЗАНИХ ТЕМ (із посилан. на джерела!)	Кількість годин	
	денна	заочна
Форми навчання		
Модуль 1. Психологія вищої школи: студентський період життя людини.		
<i>Тема 1.1.</i> Предмет, завдання та методи психології вищої школи.	4	5
<i>Тема 1.2.</i> Психологічна характеристика студентського віку.	3	5
<i>Тема 1.3.</i> Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою.	3	6
Усього годин	10	16
Модуль 2. Психологія управління навчальним процесом вишу і навчально-професійною діяльністю студентів.		
<i>Тема 2.1(4).</i> Психологічні засади управлін. навчал. процесом у вищій школі.	4	5
<i>Тема 2.2(5).</i> Психолого-педагогічний аналіз учіння студентів.	3	5
<i>Тема 2.3(6).</i> Психологія студентської групи.	3	6
Усього годин	10	16
Модуль 3. Психологія виховання особистості студента як майбутнього фахівця.		
<i>Тема 3.1(7).</i> Психологія виховання студентської молоді.	4	6
<i>Тема 3.2.(8).</i> Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення.	3	6
<i>Тема 3.3(9).</i> Психол. особист. викладача та комунікат. взаємодії зі студент.	3	6
Усього годин	10	18
14. ІНДЗ*	30	30
15. Підготовка до екзамену**	30	30
Разом	90	110

Примітка:

* (не обов'язковий компонент самостійної роботи студента)

** (якщо передбачено навчальним планом)

Тематика індивідуальних/навчально-дослідних завдань (за наявності в структурі самостійної роботи)

ПОБУДУВАТИ СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІ СХЕМИ ДО ВКАЗАНИХ ТЕМ (із посиланнями на джерела!)	Кількість годин	
	денна	заочна
Форми навчання		
Модуль 1. Психологія вищої школи: студентський період життя людини.		
<i>Тема 1.1.</i> Предмет, завдання та методи психології вищої школи.	4	4

Тема 1.2. Психологічна характеристика студентського віку.	3	3
Тема 1.3. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця.	3	3
Усього годин	10	10
Модуль 2. Психологія управління навчальним процесом вишу і навчально-професійною діяльністю студентів.		
Тема 2.1(4). Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі.	4	4
Тема 2.2(5). Психолого-педагогічний аналіз учіння студентів.	3	3
Тема 2.3(6). Психологія студентської групи.	3	3
Усього годин	10	10
Модуль 3. Психологія виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою.		
Тема 3.1(7). Психологія виховання студентської молоді.	4	4
Тема 3.2.(8). Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення.	3	3
Тема 3.3(9). Психологія особистості викладача та комунікативної взаємодії зі студентами.	3	3
Усього годин	10	10
Загальна кількість годин	30	30

9. Форми поточного та підсумкового контролю

Опитування на практичних заняттях, виконання тестових завдань, самостійне опрацювання теоретичних питань під час конспектування першоджерел, самостійне опрацювання теоретичних питань під час конспектування лекційних питань, винесених на самостійне опрацювання, виконання модульної контрольної роботи.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Практична, самостійна (40 б.), індивідуальн. завдання (20 б.)									МКР	ІНДЗ (включно)	Сума
Практ.	Само.	ІНДЗ	Практ.	Само.	ІНДЗ	Практ.	Само.	ІНДЗ			
Змістовий модуль № 1									до 12	6	20
Тема 1 (5 б.)			Тема 2 (8 б.)			Тема 3 (7 б.)					
–	2	3	4	2	2	4	1	2			
Змістовий модуль № 2									до 12	7	20
Тема 4 (5 б.)			Тема 5 (8 б.)			Тема 6 (7 б.)					
–	2	3	4	2	2	4	1	2			
Змістовий модуль № 3									до 12	7	20
Тема 7 (8 б.)			Тема 8 (7 б.)			Тема 9 (5 б.)					
4	2	2	4	1	2	–	3	2			
Разом										20	60
Екзамен											40
Разом (балів)											100

11. Шкала оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності за 100-бальною шкалою	Форма семестрового контролю <i>екзамен</i>	Форма семестрового контролю <i>залік</i>
	Значення оцінки	Значення оцінки
90 – 100	відмінно	зараховано
75-89	добре	
60-74	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення (за потреби):
переносне технічне обладнання

13. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Бех І.Д. Виховання особистості. Моногр. / І.Д. Бех. – К.: Либідь, 2008. – 848 с.
2. Дьяченко М.И. Психология высшей школы / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович. – Мн.: БГУ, 1981. – 380 с.
3. Максименко С.Д. Основи генетичної психології. Навч. посіб. / С.Д. Максименко. – К.: НПЦ Перспектива, 1998. – 216 с.
4. Максименко С.Д. Психологічні механізми зародження, становлення та здійснення особистості. Моногр. / С.Д. Максименко, В.В. Клименко, А.В. Толстоухов. – К.: Вид. Європ. ун-ту, 2010. – 151 с.
5. Максименко С.Д. Психологія учіння людини: генетико-моделюючий підхід. Моногр. / С.Д. Максименко. – К.: Вид. дім «Слово», 2013. – 592 с.
6. Максименко С.Д. Практикум із групової психокорекції. Підруч. / С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, Я.В. Цехмістер, О.В. Кочкурова. – К.: Вид. дім «Слово», 2015. – 752 с.
7. Монистическая концепция многомерного развития личности / автор-составитель В.Ф. Моргун. – Полтава, 1989. – С. 31-32.
8. Моргун В.Ф. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник / В.Ф. Моргун, І.Г. Тітов. – К.: ВД «Слово», 2013. – 462 с.
9. Моргун В.Ф. Підвищення культури екзистенціальних виборів людини засобами психодіагностики / В.Ф. Моргун // Психологічна культура: види, інваріанти, розвиток. Колективна монографія [Текст] / [М.Й. Боришевський, Н.Є. Завацька, З.С. Карпенко, С.Б. Кузікова, М.В. Савчин та ін.; відп. ред. Г.Є. Улунова]. – Суми: ВВП «Мрія», 2014. – С.175-200 / 404 с.
10. Основы педагогики и психологии высшей школы / под ред. А.В. Петровского. – М.: МГУ, 1986. – 396 с.

11. Пидкасистый П.И. Психолого-дидактический справочник преподавателя высшей школы / П.И. Пидкасистый, Л.М. Фридман, М.Г. Гарунов. – М.: Педагогическое общество России, 1999. – 354 с.
12. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: навчальний посібник для магістрантів і аспірантів / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко.– К.: ТОВ “Філ-студія”, 2006.– 320 с.
13. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: практикум. Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2008. – 336 с.
14. Траверсе Т.М. Психологія викладацької роботи: підручник / Т.М. Траверсе. – К.: Науковий світ, 2009. – 269 с.

Додаткова:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України / А.М. Алексюк. – К.: Либідь, 1998. – 496 с.
2. Андрущенко В.П. Освіта в пошуках нових стратегій мислення // Вища освіта України / В.П. Андрущенко. – К., 2003. – № 2. – С. 5-6.
3. Атутов П.Р. Проблемы психологического обеспечения подготовки молодежи к труду и выбору профессии / П.Р. Атутов, Е.В. Климов // Вопросы психологии. – М., 1984. – № 1. – С. 13-19.
4. Баклицький І.О. Психологія праці: підручник / І.О.Баклицький. – 2-ге вид, перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 655 с.
5. Барабанова В.В. Представление студентов о будущем как аспект их личностного и профессионального самоопределения / В.В. Барабанова, М.Е. Зеленова // Психологическая наука и образование. – М., 2002. – № 2. – С. 28-41.
6. Большой психологический словарь / сост. и общ. ред. Б. Мещеряков, В. Зинченко. – СПб.: ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2004. – 672 с.
7. Весна М. Интерсубъектная самоорганизация в студенческой учебной группе: лонгитюдное исследование / М. Весна // Вестник высшей школы. – М., 2003. – № 1. – С. 29-33.
8. Ворбан М.Ю. Диагностика профессиональных ожиданий в юношеском возрасте / М.Ю. Ворбан // Практична психологія та соціальна робота. – К., 1999. – № 3. – С. 15-18.
9. Гаженко О.П. Соціальні очікування старшокласників та їх батьків від системи вищої освіти / Гаженко О.П. // Практична психологія та соціальна робота. – К., 2002. – № 4. – С. 23-25.
10. Гончарова Н.О. Основи професійної орієнтації. Навч. посіб. / Н.О. Гончарова; за ред. В.Ф. Моргуна. – К.: ВД «Слово», 2010. – 168 с.
11. Граф В. Основы самоорганизации учебной деятельности и самостоятельная работа студентов / В. Граф, И.И. Ильясов, В.Я. Ляудис. – М.: МГУ, 1981. – С. 9-42.
12. Громыко Ю. Изменение в содержании и оценке качества образования и образовательных технологий / Ю. Громыко, В. Давыдов, В. Зинченко // Вестник высшей школы. – М., 1998. – № 3. – С. 45-48.
13. Драгомирова І. Концептуальні аспекти формування сучасного спеціаліста / І. Драгомирова // Вища школа. – К., 2002. – № 2-3. – С. 49-52.
14. Есарева З.Ф. Особенности деятельности преподавателя высшей школы /

- З.Ф. Есарева. – Л.: ЛГУ, 1974. – 112 с.
15. Жалдак Л. Управління гуртуванням студентської групи // Освіта і управління / Л. Жалдак. – К., 1999. – № 3. – С. 99-102.
 16. Закон України «Про вищу освіту» // Освіта (щотижнева газ.). – К., 2002. – 20-27 лютого. – С.1-4.
 17. Исаев Е.И. Становление и развитие профессионального сознания будущих педагогов / Е.И. Исаев // Вопросы психологии. – 2000. – № 4. – С. 57-66.
 18. Карамушка Л.М. Психологія управління конфліктами в організації (на матеріалі діяльності освітніх організацій): монографія / Л.М. Карамушка, Т.М. Дзюба. – К.: Наук. світ, 2009. – 268 с.
 19. Коваленко О.Г. Міжособистісне спілкування осіб похилого віку: психологічні аспекти. Моногр. / О.Г. Коваленко. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2015. – 456 с.
 20. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения / Е.А. Климов. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996. – С. 404-435.
 21. Кудрявцев В.Т. Предпосылки личностного роста в развивающем образовании / В.Т. Кудрявцев, Г.К. Уразалиева // Вопросы психологии. – М., 2005. – № 4. – С. 52-62.
 22. Лактионов А.Н. Координаты индивидуального опыта: моногр. / А.Н. Лактионов. – Харьков: Бизнес Информ, 1998. – 492 с.
 23. Ламанов И.А. Методика изменения качества обучения в вузе: проблемы разработки и внедрения в учебный процесс / И.А. Ламанов // Инновации в образовании. – М., 2002. – № 2. – С.98-107.
 24. Лузан П.Г. Студентська група: про оптимізацію міжособистісних взаємин у ній/ П.Г. Лузан, Л.М. Жалдак// Педагогіка толерантності.– К., 1999. – № 2. – С.53-56.
 25. Марисова Л.И. Студенческий коллектив: основы формирования деятельности / Л.И. Марисова. – К.: Вища школа, 1985. – 176 с.
 26. Маркова А.К. Психология профессионализма / А.К. Маркова. – М.: Изд-во МГУ, 1996. – 308 с.
 27. Мащенко Н.І. Основи педагогіки і психології вищої школи: курс лекцій / Н.І. Мащенко. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2006. – 272 с.
 28. Моргун В.Ф. Психологія особистості в педагогіці А.С.Макаренка / В.Ф. Моргун. – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2002. – 84 с.
 29. Моргун В.Ф. Багатовимірна психодіагностика досягнень учня як перший крок профільної освіти / В.Ф. Моргун // Практична психологія та соціальна робота. – 2006. – № 1. – С. 1-5.
 30. Моргун В.Ф. Мотивация разносторонней деятельности учащихся / В.Ф. Моргун // Учителям и родителям о психологии подростка / под ред Г.Г. Аракелова. – М.: Высшая школа, 1990. – С. 81-129.
 31. Моргун В.Ф. Інтедифія освіти: Психолого-педагогічні основи інтеграції та диференціації (інтедифії) навчання. Курс лекцій / В.Ф. Моргун. – Полтава: Наукова зміна, 1996. – 78 с.
 32. Моргун В.Ф. Дистанционное обучение: роботизация или гуманизация? / В.Ф. Моргун // Образовательные технологии многоуровневой подготовки специалистов: Мат-лы н.-п. конфер. (Полтава, 14 февраля 2002 г.) / под ред. Н.В. Беседина, В.Ф. Моргуна. – Полтава, 2002. – С. 44-50.

33. Моргун В.Ф. Психохірургія наклепів / В.Ф. Моргун. – Полтава: Полтавський літератор, 2005. – 284 с.
34. Моргун В.Ф. Кваліфікаційні наукові роботи з психології: курсова, бакалаврська, магістерська. Методичний посібник для студентів / В.Ф. Моргун, Л.С. Москаленко; за ред. В.Ф. Моргуна. – К.: Вид. дім «Слово», 2013. – 168 с.
35. Моргун В.Ф. Багатовимірність та цілісність менталітету особистості / В.Ф. Моргун // Практична психологія та соціальна робота. – К., 2010. – № 5. – С. 1-10.
36. Моргун В.Ф. Особистість та її становлення: спроба наукового моделювання / В.Ф. Моргун // Зелюк В.В. Особистість в освіті: парадигма культури. Монографія / В.В. Зелюк, В.Ф. Моргун, Т.А. Устименко. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2011. – С. 27-35.
37. Моргун В.Ф. Автобіографічний опитувальник «Історико-психологічний портрет фахівця» / В.Ф. Моргун // Психологія і особистість.– К.-Полтава, 2012. – № 2. – С.141-154.
38. Моргун В.Ф. Трудова педагогіка добра від А. Макаренка та В. Сухомлинського до О. Захаренка та І. Зязюна / В.Ф. Моргун // Педагогіка толерантності. – К., 2012. – № 2. – С. 64-75.
39. Моргун В.Ф. Другий і третій віки людини у контексті періодизації багатовимірного розвитку особистості. Додаток // Дзюба Т.М., Коваленко О.Г. Психологія дорослості з основами геронтопсихології. Навчальний посібник / за ред. В.Ф. Моргуна. – К.: ВД «Слово», 2013. – С. 260-264 / 264 с.
40. Моргун В.Ф. Антиномії землеробства: геноцид або порятунок народу / В.Ф. Моргун // Вернадськіанська ноосферна революція у розв'язанні екологічних та гуманітарних проблем. Зб. матеріалів IV Всеукр. Моргунівських читань із міжнар. участю / за ред В.І. Аранчій; відпов за вип. П.В. Писаренко, М.М. Опара, В.Ф. Моргун. – Полтава: Дивосвіт, 2014. – С. 99-104.
41. Моргун В.Ф. Психологія довіри як запоруки успіху, або Парадокси дискредитації педагогіки А.С. Макаренка / В.Ф. Моргун // Філософсько-психологічні аспекти духовності: довіра як основа змін в економіці та суспільстві. Зб. тез II Всеукраїнської н.-п. конфер. з міжнар. Участю (м. Львів, 19 лютого 2016 р.) / за ред. В.П. Мельника; відп. за вип. В.В. Яцура, Н.І. Жигайло. – Львів: СПОЛОМ, 2016. – С. 194-200.
42. Никандров Н.Д. Ценности как основа социализации и воспитания / Н.Д. Никандров // Мир образования – образование в мире. – М., 2003. – № 3. – С. 3-19.
43. Никифорова Г.С. Психологическое обеспечение профессиональной деятельности / Г.С. Никифорова. – СПб.: Питер, 1991. – 152 с.
44. Педагогічна майстерність. Підруч. / за ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища школа, 1997.– 349 с.
45. Подоляк Я.В. Актуальні проблеми вищої військової школи. Навчальний посібник / Я.В. Подоляк. – Харків, 2006. – 160 с.
46. Помиткіна Л.В. Психологія прийняття особистістю стратегічних життєвих рішень: моногр. / Л.М. Помиткіна. – К.: Кафедра, 2013. – 381 с.

47. Попов Л.М. Психология самодеятельного творчества студентов / Л.М. Попов. – Казань: КГУ, 1990. – С. 154-216.
48. Практическая психология для преподавателей / под ред М.К. Тутушкиной. – М.: ИИД «Филинь», 1997. – С. 94-176.
49. Психологическая энциклопедия. – 2-е изд. / пер. с англ.; под ред. Р. Корсини, А. Ауэрбаха. – СПб.: Питер, 2003. – 1096 с.
50. Психологические проблемы самореализации личности / под ред. А.А. Крылова, Л.А. Коростышевой. – СПб.: СПУ, 1997. – С. 212-225.
51. Психологічна енциклопедія / автор-упорядник О.М. Степанов. – К.: Академвидав, 2006. – 424 с.
52. Психологічний тлумачний словник найсучасніших термінів / автор. колект.: В.Б. Шапар та ін. – Харків: Прапор, 2009. – 672 с.
53. Психолого-педагогическая диагностика личности будущего учителя в системе профессиональной ориентации / составитель В.Ф. Моргун. – К.: РУМК, 1990. – С.12-17.
54. Радчук Г.К. Аксіопсихологія вищої школи. Монографія / Г.К. Радчук. – 55. Тернопіль: ТНПУ, 2009. – 415 с.
56. Рибалка В.В. Психологія та педагогіка праці особистості: від обдарованості дитини до майстерності дорослого: посібн. / В.В. Рибалка. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2014. – 220 с.
57. Савчин М.В. Вікова психологія: навч. посібник / М.В. Савчин, Л.П. Василенко. – К.: Академія, 2005. – 350 с.
58. Седих К.В. Делінквентний підліток. Навч. посіб. – 2-е вид., доп. / К.В. Седих, В.Ф. Моргун. – К.: Вид. дім «Слово», 2015. – 272 с.
59. Скляр П.П. Гуманістичні аспекти пошуку ефективності сучасної освіти: моногр. / П.П. Скляр, Т.О. Уманська. – Луганськ: Вид-во СНУ імені В. Даля, 2012. – 216 с.
60. Сметанський М. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів: проблеми, шляхи розв'язання / М. Сметанський // Вища школа. – К., 2004. – № 4. – С.63-68.
61. Смирнова Е.Э. Пути формирования модели специалиста с высшим образованием / Е.Э. Смирнова. – Л.: ЛГУ, 1977. – 136 с.
62. Томан І. Як удосконалювати самого себе / І. Томан. – К.: Атака, 1988. – 319 с.
63. Учитель, которого ждут / под ред. И.А. Зязюна. – М.: Педагогика, 1988. – С. 64-86.
64. Учитель: экспериментальная целевая программа «школа-педвуз-школа» / автор И.А. Зязюн. – Полтава, 1990. – 51 с.
65. Фельдштейн Д.И. Приоритетные направления развития психологических исследований в области образования и самообразования современного человека / Д.И. Фельдштейн // Вопросы психологии. – М., 2003. – № 6. – С. 7-16.
66. Фонарев А.Р. Развитие личности в процессе профессионализации / А.Р. Фонарев // Вопросы психологии. – М., 2004. – № 6. – С.72-83.
67. Формирования учебной деятельности студентов / под ред. В.Я. Ляудис. – М.: МГУ, 1989. – С. 114-131.
68. Чайкіна Н.О. Комплекс психологічних методів дослідження професійної

- адаптації молодого вчителя / Н.О. Чайкіна. – К., 1997. – 40 с.
69. Черникова Т.В. Три стратегії підготовки спеціалістів / Т.В. Черникова // Психологія вищої школи сьогодні. – М., 2003. – № 2. – С.9-17.
70. Чернобровкін В.М. Психологія прийняття педагогічних рішень: моногр. / В.М. Чернобровкін. – 2-е вид., перероб. і доповн. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Т.Г. Шевченка», 2010. – 448 с.
71. Штарке К. Студенты. Становление личности / К. Штарке; пер. с немец. – М.: Прогресс, 1982. – С. 110-114.

Интернет-джерела

1. Білецька І.М. Професійне становлення особистості викладача вищої школи / І.М. Білецька // Проблеми сучасної психології. – 2012. – Вип. 16. – С. 47-54. [Електронний документ]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspl/2012_16/47-54.pdf
2. Гончаренко С.У. Наукові дослідження. Методологічні поради молодим науковцям / С.У. Гончаренко. – К. – Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 0365183_2A422_goncharenko_s_u_pedagogicheskie_issledovaniya_metodologiches.pdf
3. Дьяченко М.И. Психология высшей школы / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбо-вич. – 3-е изд. – Мн.: Тесей, 2004. – 352 с. [Электронный документ]. –
4. Режим доступа 1: <http://onlinelib.net/index.php?newsid=112785>
5. Режим доступа 2: 1023406_E2600_dyachenko_m_i_kandybovich_1_a_kandybovich_s_l_psihologiya_vy.pdf
6. Моргун В.Ф. Методика багатовимірного аналізу досягнень учня з метою профілювання та профорієнтації / В.Ф. Моргун [Електронний ресурс. – 7 с.]. – Режим доступу: poippo.pl.ua/file/psychologist/avtor%20rozrobkji/morgun_article2.doc
7. Моргун В.Ф. Многомерный опросник мотивации любви / В.Ф. Моргун // Психология общения. Энциклопедический словарь / под ред. А.А. Бодалева. – М.: Когито-Центр, 2011. – С. 464-465 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vocabulary.ru/dictionary/1095/word/mnogomernyi-oprosnik-motivaci-lyubvi-v-f-morgun>
8. Моргун В.Ф. Опитувальник реального, бажаного та фантастичного бюджетів часу людини / В.Ф. Моргун [Електронний ресурс; дата конвертації 27.03.2013]. – Режим доступу: <http://razom.znaimo.com.ua/docs/1642/index-2356108.html>
9. Моргун В.Ф. Опитувальник реального, бажаного та фантастичного бюджетів часу людини / В.Ф. Моргун [Електронний ресурс; дата конвертації 27.03.2013. – 8 с.]. – Режим доступу: http://poippo.pl.ua/file/psychologist/avtorrozrobkji/morgun_article1.doc
10. Моргун В.Ф. Психодіагностичне дослідження мотивації кохання / В.Ф. Моргун // Постметодика. – Полтава, 2007. – № 1. – С. 50-56 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://issuu.com/imrudenko/docs/pm-72>
11. Основы педагогики и психологии высшей школы: учеб. пособ. / под ред. А.В. Петровского. – Изд-во Московского ун-та, 1986. – 396 с. [Электронный

- ресурс]. – Режим доступа: http://nashaucheba.ru/v39447/петровский_а.в._основы_педагогики_и_психологии_высшей_школы
12. Остапенко А.А. Монистическая концепция многомерного развития личности В.Ф. Моргуна // Школьные технологии. – М., 2007. – № 3. – С. 59-72. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: ost101.narod.ru/2007_SHT_3_Morgun.pdf
 13. Педагогика и психология высшей школы: Учебное пособие / ответственный редактор М.В. Буланова-Топоркова. – Ростов н/Д: Феникс, 2002. – 544 с. [Электронный документ]. – Режим доступа: krotov.info/lib_sec/shso/71_rost1.html
 14. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підруч. [для студ. ВНЗ] / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – [Вид. 2-е, доп. і перероб.] – К.: Каравела, 2008. – 351 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу 1: [http://www.psyh.kiev.ua/Подоляк_Л.Г.,_Юрченко_В.І._Психологія_вищої_школи_\(підручник\)](http://www.psyh.kiev.ua/Подоляк_Л.Г.,_Юрченко_В.І._Психологія_вищої_школи_(підручник)).
 15. Режим доступу 2: [0714028_1A17B_podolyak_1_g_yurchenko_v_i_psihologiya_visho_shkoli.djvu](http://www.psyh.kiev.ua/0714028_1A17B_podolyak_1_g_yurchenko_v_i_psihologiya_visho_shkoli.djvu)
 16. Режим доступу 3: Подоляк Психологія ВНЗ.doc
 17. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підруч. [для студ. ВНЗ] / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – [Вид. 2-е, доп. і перероб.] – К.: Каравела, 2008. – 351 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу 1: [http://www.psyh.kiev.ua/Подоляк_Л.Г.,_Юрченко_В.І._Психологія_вищої_школи_\(підручник\)](http://www.psyh.kiev.ua/Подоляк_Л.Г.,_Юрченко_В.І._Психологія_вищої_школи_(підручник)).